

АДМІНІСТРУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ

к.е.н., доц. Лук'янихін В. О., студент Шумицький О. В.

В залежності від характеру впливу держави в особі державних органів влади на основних учасників ринкового процесу та їх взаємодії на ринку розрізняють три типи ринків: нерегульований, регульований (частково регульований) та централізовано керований.

Найти оптимальне співвідношення ринкової свободи та державного регулювання дуже непросто, однозначних підходів і критеріїв до вирішення цього питання економічною наукою та практикою не знайдено. Можна лише спробувати визначити деякі тенденції у пошуку оптимуму: організація, упорядкування, регламентація ринку не повинні порушувати величезний потенціал саморегуляції ринкового механізму, але і розгул конкурентної стихії при послабленні регламентуючих "правил гри" може мати самі негативні для суспільства наслідки, такі, як масові банкрутства, безробіття, фальсифікація продуктів. Тому для кожних конкретних умов оптимальним є максимум вільної конкуренції при адекватній організації і регламентації. Такий механізм можна назвати механізмом організованої конкуренції. Сучасний інструментарій державного втручання в економіку націлений на підтримання подібного оптимуму. У всіх економічних системах держава регулює економіку. Таке регулювання в сучасній ринковій економіці здійснюється в набагато менших масштабах, ніж у адміністративно-командній системі. Але і тут економічна роль держави велика.

В умовах значних змін як в економіці, так і в суспільних відносинах, логічна і виважена державна цінова політика має велике значення – навіть не фактом регулювання цін, на ті або інші товари чи послуги, а тим, що рівень і динаміка цін виступають індикатором глибинних процесів економічного життя.

Вирізняють прямий та непрямий вплив держави на процеси ціноутворення.

Пряме, або *адміністративне* втручання держави в ціни означає участь держави у формуванні рівнів, структури та руху цін, встановленні певних правил ціноутворення.

Можна виділити наступні форми прямого втручання держави в процес ціноутворення.

1. Загальне замороження цін.
2. Встановлення фіксованих цін і тарифів.
3. Встановлення межі можливого росту ціни за певний період часу або граничного рівня ціни, тобто максимального або мінімального рівня ціни, вище або нижче якого ціна не може підніматися.
4. Встановлення граничного нормативу рентабельності.
5. Встановлення граничних розмірів постачальницько-збутових і торгових надбавок і націнок.
6. Для біржової торгівлі та не біржового обігу може бути впроваджений граничний рівень котирувальних цін на товари, що поступили із державного сектору і прогресивне оподаткування прибутку продавців цих товарів по ринковим цінам, що перевищують граничні рівні цін.
7. Декларування цін.
8. Встановлення рекомендованих цін по найважливішим видам продукції.

Непряме втручання в ціноутворення проводиться застосуванням сукупності засобів, що сприяють розширенню товарної пропозиції на ринку, управлінню доходами населення, регулюванню податків як на продукцію, що виробляється, так і на продукцію, що споживається.

Непряме регулювання цін здійснюється : шляхом застосування пільгового оподаткування, субсидування і дотування з бюджету, укладенням органом влади з юридичними або фізичними особами договору про запровадження ціна реалізовану ними продукцію або послуги. Органи виконавчої влади можуть заохочувати заключення угод між виробниками і споживачами продукції при участі органів державного управління, а також прийняття виробниками продукції односторонніх зобов'язань, що направлені на обмеження росту цін.

До форм непрямого регулювання цін також можна віднести різні заходи і програми, що розробляються державними органами.

- створення умов для розвитку здорової конкуренції та підприємництва.
- розробка спеціальних державних програм по розвитку виробництва товарів народного споживання, розширенню послуг для населення, збільшенню житлового будівництва за рахунок бюджетних асигнувань.
- державне фінансування науково-дослідних робіт по проектуванню і створенню нових видів продукції.
- державне стимулювання залучення в країну іноземних інвестицій, створення спільних підприємств.
- ефективне використання митних тарифів, пільгових митних зборів для стимулювання товарної інвестиції по тим видам продукції, по яким в країні дефіцит, або які необхідні соціально незахищеним групам населення.

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що досвід регулювання цінової політики за кордоном свідчить, що одним з головних ринкових механізмів управління економікою розвинених країни є ціноутворення. Кожна з країн має єдиний регулюючий механізм, що охоплює всі види діяльності. Ці правила обов'язкові для всіх видів діяльності та форм власності.